

Çalışanlara Tazminat Ödemelerinde İstisna Uygulaması

1- Ölüm, Engellilik ve Hastalık Nedeniyle Ödenen Tazminatlar- İşsizlik Ödeneği- İşe Başlatmama Tazminatları:

30 Ocak 2019 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan **7162** sayılı **Kanunun** 2 nci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun “tazminat ve yardımlarda gelir vergisi istisnası”nı düzenleyen **25** inci maddesinin **birinci** fıkrasının (1) numaralı bendinde değişiklik yapılmıştır. Anılan değişiklikle ilgili olarak 15 Mart 2019 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan **306** Seri Nolu **Gelir Vergisi Genel Tebliği**nde de konuya ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Yapılan bu düzenlemede; hizmet erbabına **ölüm, engellilik ve hastalık** gibi durumlarda ödenen tazminat ve yardımlara uygulanan gelir vergisi istisnası aynen korunmuş, gelir vergisinden istisna edilen **işsizlik nedeniyle verilen tazminatlar ile işe başlatmama tazminatlarının** hangi tazminatlar olduğuna açıklık getirilmiştir.

Değiştirilmiş haliyle, 193 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendine göre **hizmet erbabına;**

a) Ölüm, engellilik ve hastalık gibi durumlarda ödenen tazminat ve yardımlar,

b) **4447** sayılı **Kanun** uyarınca ödenen **işsizlik ödeneği** (*4447 sayılı Kanun uyarınca sigortalı işsizlere Kanunda belirtilen şartları taşımaları halinde işsiz kaldıkları dönem için yine Kanunda belirtilen süre ve miktarda yapılan işsizlik ödeneği ödemeleri*),

c) **4857** sayılı **Kanunun 21 inci maddesine** göre ödenen **işe başlatmama tazminatları** (*işverence geçerli sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı mahkemece veya özel hakem tarafından tespit edilerek feshin geçersizliğine karar verildiğinde, işçinin başvurusu üzerine işverenin bir ay içinde işe başlatmadığı durumda, işçiye, en az dört aylık ve en çok sekiz aylık ücreti tutarında ödenen tazminatlar ile 4857 sayılı Kanunun 21 inci maddesine göre, arabuluculuk faaliyeti sonucunda tarafların, işçinin işe başlatılmaması konusunda anlaşmaları halinde, iş sözleşmesi feshedilen hizmet erbabına en çok sekiz aylık ücreti tutarında ödenen işe başlatmama tazminatları*)

gelir vergisinden **istisnadır.**

2- Karşılıklı Sonlandırma Sözleşmesi Veya İkale Sözleşmesi Kapsamında Yapılan Ödemeler :

Karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar ise yukarıda belirtilen Gelir Vergisi Kanununun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde düzenlenen istisna kapsamında değildir. Ancak, bu tür tazminat ve yardımlar aynı maddenin birinci fıkrasının **27/3/2018 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yürürlüğe giren** 7103 sayılı Kanunla değişik (7) numaralı bendi kapsamında değerlendirilmektedir.

27 Mart 2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 7103 Sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 61. Maddesine eklenen 7 nolu bend hükmü ile “*Hizmet sözleşmesi sona erdikten sonra; karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar*” **ücret** sayılmış ve anılan Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı gelir vergisi istisnası bendi yeniden düzenlenmiş ve aşağıdaki bend hükmü eklenmişti:

“b) Hizmet erbabının tabi olduğu mevzuata göre bu bendin (a) alt bendinde belirtilen istisna tutarının hesabında dikkate alınmak şartıyla, hizmet sözleşmesi sona erdikten sonra; karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar (Bu bendin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.)”

Anılan bendin (a) alt bendinde; ilgili Kanun hükümlerine göre ödenen **kıdem tazminatlarının** gelir vergisinden istisna olduğu hükmü var olup, yukarıda yer verilen (b) bendindeki sayılan tazminat ödemelerinin gelir vergisinden istisna edilebilmesinde, bu tutarların da “**kıdem tazminatı istisnası tutarının hesabında dikkate alınması**” şartı söz konusudur. Dolayısıyla, çalışanın normal ücretine göre hesaplanan kıdem tazminatına ilave olarak ya da bundan ayrı olarak bu tür ödemeler de yapılırsa, bunlar da kıdem tazminatı gibi kabul görecektir ve en yüksek Devlet memuruna bir hizmet yılı için ödenen azami emekli ikramiyesi tutarına kadar olan kısım (*kıdem tazminatı tavanına kadar olan kısım*) gelir vergisinden **istisna** olacak, **aşan kısmı** ise ücret olarak **vergilendirilecektir**. Anılan düzenlemeyle ilgili olarak çıkartılan 303 Seri Nolu Genel Tebliğde de buna benzer açıklama yapılmıştır.

3- 27 Mart 2018 Tarihinden Önce Yapılan Tazminat ve Yardım Ödemelerinden Kesilen Vergilerin İadesi:

Yukarıda belirtilen **istisna hükmü 27 Mart 2018 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş** olup, **anılan tarihten önceki dönemler için** bu ödemeler üzerinden gelir vergisi kesintileri yapılmıştır. Bu şekilde kesilmiş olan gelir vergilerinin iadesine yönelik olarak çok sayıda dava açılmış olup, bu davalarda yargı organlarınca idare aleyhine verilen kararların müstakar (istikrar bulmuş) hale gelmesi üzerine **7162** sayılı **Kanunun** 4 üncü maddesi ile Gelir Vergisi Kanununa **Geçici 89. madde** ilave edilmiş ve anılan türde ödemeler ve yardımlar üzerinden tevkif edilerek tahsil edilmiş olan gelir vergisinin, **hizmet erbabının düzeltme zamanasını süresi içerisinde** tarha yetkili vergi dairelerine **başvurmaları** ve **dava açmaması, açılmış davalardan vazgeçmeleri** şartıyla **red** ve **iade** edileceğine hükmedilmiştir. 306 Seri Nolu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde buna ilişkin de açıklamalar yapılmıştır.

İade işleminin yapılabilmesi için yeni başvurularda anılan Tebliğin 1 Nolu ekinde yer alan **iade talebi dilekçe örneği** ile birlikte, kesintiyi yapmakla sorumlu olan işverenden temin edilen, **ikale sözleşmesi örneği**, söz konusu sözleşmeye istinaden **yapılan ödemelere ilişkin kesinti tutarlarını gösterir belge (ücret bordrosu vb.)** ve ilgili vergi dairesince gerekli görülen diğer belge ve bilgilerin ibrazı zorunludur. Maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önceki başvurular için de varsa eksik belgelerin tamamlanması gerekmektedir. Başvuruda bulunabilecek hizmet erbabı dilekçelerini, **elden** veya **posta yoluyla** ilgili vergi dairesine verebileceği gibi **İnteraktif Vergi Dairesi üzerinden elektronik ortamda** da verebilecektir. İşverenler, iade işleminin yapılabilmesi için, hizmet erbabı, vekilleri veya ilgili vergi dairesince istenilen bilgi ve belgeleri, ivedi bir şekilde temin ve ibraz etmekle yükümlüdürler.

Yeni başvurularda **1/1/2014 tarihinden önceki** dönemler düzeltme zamanaşımına uğradığından, bu dönemlere ilişkin başvurular kabul edilmeyecektir. Düzeltme zamanaşımı süresi içerisinde yapılmış olması şartıyla, 30/1/2019 tarihinden önce yapılan ve düzeltme veya şikayet aşamasında bulunan düzeltme talepleri üzerine de gerekli red ve iade işlemleri yapılacaktır.

Düzeltme zamanaşımı süresi içerisinde düzeltme başvurusunda bulunmuş ve düzeltme talebi kabul edilmediği için **dava açmış** olan hizmet erbabının, mahkemelerde ihtilafı devam eden **(henüz kesinleşmeyen)** davalarından **feragat etmeleri** ve buna ilişkin ilgili mahkemeden feragat ettiklerini gösterir şerhli dilekçe örneğini veya bu belge temin edilemediği takdirde mahkemenin feragat nedeniyle davanın reddine dair vereceği karar örneğini, tarha yetkili vergi dairesine ibraz etmeleri kaydıyla gerekli red ve iade işlemleri yapılacaktır.

Tebliğde; hakkında kesinleşmiş yargı kararı bulunan iade talepleriyle ilgili olarak kesinleşen yargı kararına göre işlem tesis edilmesinin gerektiği, verilen kararlar **aleyhine** olan hizmet erbabının, yeniden düzeltme başvurusunda bulunmak suretiyle madde ile getirilen düzenlemeden faydalanmasının mümkün olmadığı açıklanmıştır.